

Lukiokoulutuksen hallitusohjelmakirjausten valmistelun seurantaryhmä

Aika Tiistai 21.5.2024 klo 14.30–16.30

Paikka Kokoustila Meritulli, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Meritullinkatu 8, Helsinki

Osallistujat

Seurantaryhmän jäsen	Paikalla	Etänä	Poissa
Petri Lempinen pj	x		
Kati Lounema vpj		x	
Tarja Aro-Kuuskoski		x	
Hannu Freund		x	
Mirja Hannula			x
Cecilia Huhtala		x	
Harri Korhonen			x
Tuomo Laakso	x		
Petri Lehikoinen			x
Ville Metsäpelto		x	
Ida Mielityinen		x	
Sanna Nieminen	x		
Riina Nousiainen			x
Kirsi Rasinaho			x
Mauri Ronimus	x		
Jyrki Rosti		x	
Miika Sahamies			x
Jussi Sutinen			x
Mirja Tarnanen			x
Annakaisa Tikkinen	x		
Marko Timo		x	
Aliisa Toivanen		x	
Tiina Tähtä	x		
Liisa-Maija Verainen			x
Kyösti Värri		x	
Jan-Mikael Wikström	x		

Käsitellyt asiat

- Kokouksen avaus**
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.32.
- Kokouksen esityslistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen**
Esityslista hyväksyttiin esityksen mukaisesti. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Liikunnan opetusta koskevien hallitusohjelmakirjausten toteuttaminen

Opetusneuvos Matti Pietilä esitteli Opetushallituksen kartoitusta mahdollisuudesta toteuttaa liikunnanopetus viikoittaisena oppiaineena koko koulutuksen ajalle. Opetushallitus esitti eri tahoille kolme keskeistä kysymystä, joiden pohjalta lausunnot 20.12.2023–2.2.2024 laadittiin. Haasteina hallitusohjelmakirjausten toteuttamiselle nähtiin muun muassa liian lyhyet liikuntatunnit, lukujärjestykselliset ja käytännön opetustiloja koskevat haasteet. Kiteytettynä ajatusta pidettiin kannatettavana, mutta koulutuksen järjestäjällä tulisi säilyttää päätösvalta ja opiskelijan tosiasiallisen liikunnan määrä tulisi varmistaa. Asiasta laaditaan opetusministerille selvitys ennen juhannusta.

Tarja Aro-Kuuskoski esitteli Helsingin kaupungin hyödyntämää liikuntacoachien toimintaa. Liikuntacoachit ovat liikunta-alan ammattilaisia, jotka järjestävät erilaisia liikuntamahdollisuuksia ja auttavat opiskelijoita, jotka ovat vaarassa jäädä liikunnan ulkopuolelle. Tämä tuotiin esiin yhtenä mallina, jolla voisi saada aikaan tuloksia niille, jotka eivät muuten liikkuisi. Mallia kannatettiin ja tuotiin ilmi, että se on saanut Helsingissä vahvan jalansijan ja coachit ovat saaneet paljon positiivista palautetta toiminnastaan. Keskustelussa huomautettiin, että jokaisessa lukiossa on jo koulutetut liikunnanopettajat, joille tarvittavaa lisäresurssia voitaisiin kohdistaa erillisen henkilöstöryhmän sijaan. Keskustelussa tarkennettiin, että liikunnanopettajia on toiminnassa mukana, joten liikuntacoachit ovat koulutettuja ja liikunnanopettajakin voi tarjota tällaista mahdollisuutta. Huomautettiin, että tämänhetkisellä hallitusohjelmakirjauksella itse liikunnan osuus jää hyvin pieneksi. Opetushallituksella on valmisteilla muutama tulokulma asetukseen liittyen.

4. Oppivelvollisuuden maksuttomuuden ikärajan muutos

Hallitusneuvos Anna Kankaanpää esitteli kehysriihessä päätetyn oppivelvollisuuden maksuttomuuden ikärajan muutoksen valmistelua. Muutos koskee yhtä pykälää. Isompana haasteena on vaikutusten arviointi. Pykälän muutos aiheuttaa liitännäisvaikutuksia opintotukilakiin ja koulumatkatukilakiin. Kesäkuun alussa menee lausuntokierrokselle ja budjettilakien aikataulussa syksyllä eduskunnan käsittelyyn.

Keskustelussa nousi esiin huoli muutoksen vaikutuksista opiskelijoihin. Muun muassa se tuleeko muutos ohjaamaan opiskelijoita aikaistamaan kirjoituksiaan ja seuraako tästä se, että kokelaat saapuvat kokeisiin, vaikka heidän osaamisensa ei olisi riittävällä tasolla. Mainittiin myös huoli siitä, miten pystytään ylioppilaskirjoitukset järjestämään, jos kevään kirjoittajista suuri määrä siirtyykin syksylle.

Nostettiin esille, että maksuttomuuden pidennystä koskevat lainkohdat tulisi huomioida ja muuttaa, niin että tämä palvelisi alkuperäistä tarkoitustaan turvaamaan opiskelijoita, jotka ovat erityistilanteissa, eikä muutoksen jälkeen koskettaisi jokaista opiskelijaa. Esiin nousi myös mahdollinen koulutuksen järjestäjien eriarvoistuminen, jos osa päättää jättää keräämättä työvälineitä takaisin maksuttoman ajan päätyttyä. Myös hallinnollisen työn lisääntyminen kouluissa nostettiin esille.

Opiskelijoiden tasa-arvoon liittyvät asiat herättivät keskustelua. Maksuttomuuden myötä opiskelijoiden sosioekonomisella taustalla on ollut vähemmän vaikutusta ja useampi on hakeutunut lukiokoulutukseen. Huoli siitä, että muuttuuko tämä suunta maksuttomuuden ikärajaa laskettaessa, on oleellinen. Esille nostettiin myös muun muassa urheilun parissa kaksoisuraa tekevät, kuntoutusrahan piirissä olevat, sekä vieraskieliset opiskelijat.

Huomautettiin, että kannattaa harkita eri vaihtoehtoja säästötavoitteeseen pääsemiseksi. Yhtenä vaihtoehtona mainittiin ylioppilastutkinnon palauttaminen maksulliseksi. Kuntien mahdolliset maksuttomuuden rajaamista koskevat päätökset nostettiin esille. Pohdittiin, tilannetta jos kunta päättäisi tarjota maksuttomuuden vain oman kuntansa opiskelijoille ja muiden kuntayhtymän kuntien opiskelijat jäisivät maksuttomuuden ulkopuolelle. Pitäisikö tarjota tässä tilanteessa koko kuntayhtymän opiskelijoille. Tässä yhteydessä nostettiin esiin myös erityislasten oikeudet ja millä kielellä koulutus järjestettäisiin.

Puheenjohtaja tarkensi, että vuoden 2025 säästövaikutus on 6 miljoonaa euroa ja vuodesta 2026 eteenpäin 12 miljoonaa euroa. Säästö kohdistuu lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja ylioppilastutkintolautakunnan rahoitukseen. Asian etenemisestä informoidaan kesäkuun ajankohtaiswebinaarissa koulutuksen järjestäjille.

5. Muut ajankohtaiset asiat

Esille ei noussut muita ajankohtaisia asioita.

6. Seuraavat kokoukset

Keskiviikkona 19.6.2024 klo 10-12, Ympäristöministeriö, Aleksanterinkatu 7, Helsinki

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.28.